

TÁRSAS KAPCSOLATOK

5.OSZTÁLY

ÁLTALÁNOS ISKOLA 3. ÓRA

Készítette az EFOP 1.8.0-VEKOP-17-2017-00001
„Egészségügyi ellátórendszer szakmai módszertani fejlesztése” című projekt
Népegészségügyi alprojekt A/III. munkacsoportja.

A projekt a Széchenyi 2020 program keretében valósul meg.

Eredménytermék készítésének dátuma:
2020.03.15.

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

FOGLALKOZÁSTERV 45 perces tanóra

Célcsoport/osztály: 5. osztály

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: Csoportszerepek

Órakeret/Időtartam: 45 perces tanóra

---

1. Feldolgozandó ismeretek: Milyen jelentése van a szerep szónak? Milyen szerepekre van szükség a csoport együttműködéséhez?

2. Kulcsfogalmak: szerep, feladat, funkció, vezető

3. Kapcsolódás a tantárgyak között: magyar nyelv és irodalom, rajz és vizuális kultúra, etika

4. Kapcsolódás a többi modul között: Lelki egészség, Mozgás és gerincvédelem, Egészséges jövőkép

5. A foglalkozás fejlesztési eredményei:

- megismerik a csoportszerep fogalmát
- tudatosítják a saját reális és jövőbeni lehetséges szerepeiket
- felismerik a csoportműködés/együttműködés és a csoportban betöltött szerepek összefüggését
- pozitív attitűd kialakítása minden csoportszereppel szemben, „Mindenkire szükség van.”

6. Témakörhöz kapcsolódó, felhasználható források a pedagógusnak :

Bagdy E. (2017) **Pszichofitness gyermekeknek, szülőknek és nevelőknek.** Kulcslyuk Kiadó

Bedőné F.T. **Kooperatív játékok gyűjteménye (nemcsak) általános iskolásoknak** <http://www.zalai-iskola.hu/files/kooperativ%20jatekok.pdf> Letöltés: 2019. 12. 08.

Csoport dinamikai játékok Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezet <http://krisz.org/2012/04/02/csoport-dinamikai-jatekok/> Letöltés: 2019. 12. 13.

Erkölcstan 5. (2016) Új generációs Tankönyv Oktató és Fejlesztő Intézet

Horváth-Szabó K.-Vigassyné Dezsényi K: **Az agresszió kezelése** Tanári kézikönyv. (2001) Szociális és Családügyi Minisztérium Budapest.

Pszichológia pedagógusoknak N. Kollár K. - Szabó Éva. (2004) Osiris Kiadó

http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_520_pszichologia_pedagogusoknak Letöltés: 2019. 12. 11.

16. fejezet - 13. A TÁRSAS KAPCSOLATOK, SZEMÉLYKÖZI VONZALOM ÉS A CSOPORTFOLYAMATOK A csoport

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
2 perc	Az osztálytermi csoportos munka feltételeinek az előkészítése, a struktúra megteremtésének az első fázisa	<p>I. Az óra/foglalkozás előkészítése Az óra/foglalkozás bevezetése Óra előtti szervezés – szellőztetés, a foglalkozáshoz szükséges eszközök előkészítése A tanulók elfoglalják a helyüket a teremben.</p>	Tanári/csoportvezetői tevékenység, aktivitás A téma felírása a táblára	
3 perc	A légzőgyakorlattal, a légzés tudatosításával, a nyugtató színek elképzelésével nyugodtabb, relaxáltabb állapot elérése a cél. Előkészíti a képzelettel, a fantáziával való munkát, bevezetést jelent az utazás élményéhez.	<p>II. Színes légzés Pszichofitness 149. A gyakorlatot a tanulók a helyükön, a széken ülve végzik. A légzéshez színeket társítunk, tudatosan alkalmazzuk a megnyugvást elősegítő, nyugtató hatású színeket. A légzőgyakorlat végén kérdezzük meg, hogy milyen érzéseket mozgósított bennük ez a gyakorlat.</p>	<p>A csoportvezető tanár a következő instrukciót mondja: „Képzeljük el, hogy a beszívott levegő megszínesedik, a kívánt színűvé válik. A levegő kék (színűvé válik. Kilégzéskor átjárja, körülveszi a testünket, és –mintha egy biztonságos, de lélegző búrában lennénk – oxigéndús, színes gomolygás vesz körül. Szinte pillekönnyűvé válik a testünk, mintha lebegnénk a búrában.</p> <p>A levegő zöld színűvé válik. Kilégzéskor átjárja,</p>	

5 perc	Az óra témájának meghatározása a cél. Az ötletgyűjtés a pontosítást szolgálja, a témát közelebb hozza a tanulókhöz.	III. Szerepek a csoportban Mi jut eszedbe szerep szóról? Hol használjuk ezt a fogalmat? Milyen szerepek jellemzőek mindenkire? Vannak-e kívánatos szerepek? Milyen szerepek vannak egy közösség életében?	körülveszi a testünket, és –mintha egy biztonságos, de lélegző búrában lennénk – oxigéndús, színes gomolygás vesz körül. Szinte pillekönnyűvé válik a testünk, mintha lebegnénk a búrában. A levegő ibolya színűvé válik. Kilégzéskor átjárja, körülveszi a testünket, és –mintha egy biztonságos, de lélegző búrában lennénk – oxigéndús, színes gomolygás vesz körül. Szinte pillekönnyűvé válik a testünk, mintha lebegnénk a búrában.” Frontális csoportbeszélgetés Brainstorming A csoportvezető felírja az asszociációkat a táblára	Tábla, kréta/táblára író toll
--------	---	--	---	-------------------------------

5 perc	Ráhangolás, kedvcsinálás, a fantázia elindítása, feszültségoldás mozgással, szerepek játékos kipróbálása.	<p>IV. Légy kalózkapitány! Forrás: Bedőné: Kooperatív játékok (Légy viking!)</p> <p>A tanulók körben állnak. A csoportvezető tanár áll be a kör közepébe. Rámutat valakire, és azt mondja: "Légy kalózkapitány!" Akire rámutat, és a mellette jobbról és balról álló személy kalózkapitányt utánzó mozdulatot játszik el. Ha a három személy közül nem kalózkapitányra jellemző mozdulatot mutat, az áll be a körbe és irányítja tovább a játékot.</p> <p>Legyel...! (sárkány, lovaskapitány, oroszlán, eső, szél)</p> <p>Lehet mondani foglalkozást, mesefigurát, állatot, természeti jelenséget.</p>	Játékos gyakorlat nagycsoportban körben állva. A csoportvezető tanár instruál és mintát ad.	
25 perc	Fejleszti: kreativitást, gondolkodási műveleteket, Elősegíti a csoporton belüli együttműködést, és az összetartozás érzését.	<p>V. Csoportos utazás hajóval/úrhajóval Forrás: Az agresszió kezelése 136.</p> <p>A gyerekek 4-5 fős kiscsoportban dolgoznak. Elképzelik, hogy az ő csoportjaj valójában egy hajó/úrhajó, ami messzi útra készül pl. egy földkörüli hajóútra, egy távoli szigetre vagy a Mars felfedezésére..</p> <p>A csoport lerajzolja a járművet, és mindenki rárajzolja, hogy ő maga mely része a közlekedési eszköznek.</p> <p>A nagycsoportos megbeszélésen az egyes csoportok képviselői az elkészült közös rajz segítségével az eszközt mutatják be, tehát a járműről, annak a pozitív illetve a hosszú útra szükséges tulajdonságairól beszélnek a többieknek.</p>	kiscsoportos munka, A tanár segíti a csoportok megalkotását, facilitálja a csoportos gondolkodást, kreatív tevékenységre biztat, eszközöket biztosít.	Csomagolópapír, zsírkréta, vastag filc

5 perc	Összefoglalás, a téma lezárása, a munka értékelése, személyes élménymegosztás lehetősége	<p>Amikor mindegyik kiscsoport bemutatta a járművét, akkor összegzésként arról lesz szó, hogy milyen részek szükségesek a hosszú utazás kivitelezéséhez. A következtetés a végén az, hogy a jármű mindegyik eleme, része fontos, szükséges az eredményes utazáshoz, a távoli földrészek, bolygók felfedezéséhez.</p> <p>VI. Óra végi összefoglaló beszélgetés A mai órán a csoportszerepek kipróbálása volt a téma. Hogyan érezted magad? Mi volt számodra a legjobb a mai órán?</p>	<p>Nagycsoportos, frontális megbeszélés A tanár moderálja beszélgetést, élménymegosztásra biztat. Figyel arra, hogy mindenki szót kapjon. A tanulók a tenyerük felmutatásával jelzik, hogyan érezték magukat a foglalkozásokon. Nyitott tenyér 5 ujj felmutatásával kiválóan, egy ujj felmutatásával pocskékul. A többi értelemszerűen a kettő között van.</p>	
--------	--	---	--	--

10 PERCES kiemelhető blokk

Célcsoport/osztály: 5. osztály

Modul megnevezése: Társas kapcsolatok

Témakör megnevezése: Csoportszerepek

Órakeret/Időtartam: 10 perc

Időkeret	Elsajátítandó tudásanyag Ismeretek/tartalmak/célok	Óra/Foglalkozás menete Feldolgozás: tanítói, tanári/ tanulói tevékenységek	Alkalmazott módszerek/ szervezési módok, munkaformák	Alkalmazott szemléltető eszközök, felszerelések, oktatástechnikai eszközök
10 perc	Kreativitás, fantázia, gondolkodási képességek, tervezői kompetenciák, kommunikációs és együttműködési kompetenciák.	A mi házunk Forrás: Csoport dinamikai játékok Tervezd meg, milyen házat szeretnél magadnak! A párok közösen terveznek egy házat, amelyben egy ideig együtt lakni fognak. A házat felülnézetből tervezzék meg a berendezésekkel együtt. Beszéljék meg, hogy melyik helyiségnek mi lesz a funkciója.	Páros munka A csoportvezető tanár elmondja a feladatot, facilitálja a munkavégzést.	grafit ceruza, A/4-es papírlapok
+5 perc	Az együttműködés nehézségeinek és lehetőségeinek a tudatosítása	A párok elmondják, hogyan jutottak megegyezésre. A közös megbeszélés során legyen szó arról, mennyire tudták mindkét tervező szempontjait, kívánságait figyelembe venni.	Nagycsoportos megbeszélés A csoportvezető tanár moderálja a megbeszélést.	

Kiegészítő gyakorlatok:

A leírtak alapján készítsd el az alábbi feladatokat!

Forrás:

Erkölcstan 5. (2016) Új generációs Tankönyv Oktató- és Fejlesztő Intézet 99. oldal

5. A csoportmunka

a) Az alábbi mondatok közül válaszd ki azokat, amelyek a közös munka végzése során legjobban illenek rád!

Nekünk az a dolgunk, hogy...

Ki tud ebben részt venni?

Ez nagyon jól sikerült!

Osszuk be jól az időnket!

Most te következel.

Még tíz percünk van, igyekezzünk!

Nekem az az ötletem, hogy...

Majd én megkérdezem tőle!

Annyira tetszett nekem az, hogy...

Mondjátok, mit írjak!

Minden vélemény számít, hallgassuk meg őt is!

Forrás:

Erkölcstan 5. (2016) Új generációs Tankönyv Oktató- és Fejlesztő Intézet 142. oldal

21. Együttműködés

A 21. lecke 4. feladata a csoportbeli viselkedésekről szól. A közös munkát nemcsak segíteni, akadályozni is lehet. Az alábbi szavak különböző „szerepeket” jelölnek. Alakítsatok 5 fős csoportokat! Írjátok a szerepeket kártyákra, majd négyen húzzatok ki egyet-egyet! Egy tanulónál nincs kártya.

ÖTLETADÓ • SZERVEZŐ • LELKESÍTŐ • KÖZÖMBÖS • AKADÁLYOZÓ

1. Egyeztetek meg egy egyszerű feladatban, amit közösen kell elvégezni! Például: *iskolai papírgyűjtés, adventi vásárra készülés, beteg osztálytárs meglátogatása stb.*
2. Játsszátok el azt, ahogy megbeszélitek, megtervezitek a feladat végrehajtását! Mindenki próbáljon meg aszerint viselkedni, amilyen szerepkártyát húzott!
3. Aki nem húzott kártyát, próbálja meg kitalálni, kinél melyik kártya van!
4. A végén beszéljétek meg tapasztalaitokat! Hogyan éreztétek magatokat a szerepben? Emlékeztek-e hasonló helyzetekre? Mi lett az eredményük?